٩هەرێمی کوردستان - عێراق

پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

پرۆتۆکۆلەکان

٩٥

سالْی/ ٢٠١٤ — بەرگی نەوەت و پێنج

چاپی یەکەم/ سالْی ٢٠١٤

پێڕیست

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (٦) خولی سێیه‌می هه‌ڵبژاردن — دووشه‌ممه ٢٠١٤/٥/٢٦ ل ٥

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (٧) خولی سێیه‌می هه‌ڵبژاردن — چوارشه‌ممه ٢٠١٤/٥/٢٨ ل ١١١

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (٨) خولی سێیه‌می هه‌ڵبژاردن — یه‌ك شه‌ممه ٢٠١٤/٦/١٥ ل ١٢٧

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (٩) خولی سێیه‌می هه‌ڵبژاردن — دوو شه‌ممه ٢٠١٤/٦/١٦ ل ١٥٧

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (١٠) خولی سێیه‌می هه‌ڵبژاردن — چوار شه‌ممه ٢٠١٤/٦/١٨ ل ٢١٣

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (١١) خولی سێیه‌می هه‌ڵبژاردن — یه‌ك شه‌ممه ٢٠١٤/٦/٢٩ ل ٢٣٥

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (١٢) خولی سێیه‌می هه‌ڵبژاردن — دوو شه‌ممه ٢٠١٤/٦/٣٠ ل ٢٦٥

بەڕێز شیلان جعفر علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

داوای لێبووردن دەکەم نوقتە نیزامییەك، دوێنێ دوو ئەندام پەرلەمان باسی گرینگی لیژنەی تەندروستیان کرد، ئەمڕۆش نجیبە خان ئیشارەتی پێدا، بۆیە گرینگە لیژنەی تەندروستیش راپۆرتێك ئامادە بکات، لەسەر ئەو ئاوارانەی کە دێنە هەرێمی کوردستان، چونکە پێشووتر لە موسڵ هەم نەخۆشی سورێژە هەبووە، هەم ئیفلیجی منداڵان، هەرچەندە دوێنێ وەزارەتی تەندروستی بڕیاری دەرکرد،؟ کە لیژنە تەندروستییەکان بچن بۆ کوتانی ئاوارەکان، بۆیە گرینگیشە جەنابت بڕیار بدەی کە لیژنەی تەندروستیش راپۆرتێك ئامادە بکات.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

با دوایی دیراسەی بکەین لە دەستەی سەرۆکایەتی، ئەگەر زانیمان پرسەکە ئەوەندە گەورەیە، ئەوکاتە لیژنەی تەندروستیش ڕادەسپێرین بۆ راپۆرت و راسپاردەی خۆیان لەسەر ئەو مەوزوعە حازر بکات، بەڵام دەگونجێت ئەو راسپاردانە لە کوردستان دەردەچێت جێی بکەنەوە، ئێستا با بەڕێزان ئەندامانی لیژنەی یاسایی بفەرمون بۆ خوێندنەوەی پرۆژە یاساکەو راپۆرتی لیژنە هاوبەشەکە لەسەری، فەرموو.

بەڕێز د. ڤالآ فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێز دکتۆرە بەهار وەکو جێگری سەرۆکی لیژنەی یاسایی پرۆژە یاساکە دەخوێنێتەوە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو.

بەڕێز د. بەهار محمود فتاح:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دەمەوێت پێش ئەوەی پرۆژە یاساکە بخوێنمەوە، ئیشارەت بۆ ئەوە بدەم، کە ئەم پرۆژە یاسایە خۆی لە ئەسڵدا بە عەرەبی پێشکەش کرا بوو، بەڵام ئێمە کردوومانە بە کوردی و، بە کوردی دەیخوێنینەوە، لەکاتی دەنگدان لەسەریدا، بە هەردوو زمانەکە دەیخوێنینەوە، پرۆژە یاسای (درێژەدان بە کارپێکردنی یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر ژمارە (٣)ی ساڵی ٢٠٠٦) لە هەرێمی کوردستان.

ماددەی یەکەم:

کارکردن بە حوکمەکانی یاسای بەرنگارەبوونەوەی تیرۆر ژمارە (٣)ی ساڵی ٢٠٠٦ تا ٢٠١٦/٧/١٦.

ماددەی دووەم:

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

ماددەی سێیەم:

ئەم یاسایە کاری پێ دەکرێت لە ڕۆژی دەرچوون و بڵاوکردنەوەی لە ڕۆژنامەی فەرمی وەقایعی کوردستان.

هۆكارەكانی دەرچوواندن:

لەبەر چەند هۆكارێك كە بەردەوام بوونی سەپاندنی حوكمەكانی یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر بەپێویست ڕادەگرێت، هەروەهاش بۆ پاراستنی سەرو ماڵ و موڵكی هاووڵاتیانی هەرێم و ئاسوودەیی و سەقامگیریان ئەم یاسایە داندرا.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

فەرموو.

بەڕێز د. ڤالا فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

بۆ/ سەرۆكایەتی پەرلەمانی كوردستان - عیراق

بابەت/ ڕاپۆرتی هاوبەش سەبارەت بە هەردوو پرۆژە یاسای (كۆتایی هاتن بە كاركردن بە یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر و درێژدان بە كارپێكردنی یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر)

لیژنەی كاروباری یاسایی و لیژنەی ناوخۆ و ئاسایش و ئەنجومەنە خۆجییەكان و لیژنەی مافەكانی مرۆڤ ڕۆژی دووشەممە ١٩ /ی جۆزەردان / ٢٧١٤ی كوردی بەرامبەر بە ٩ / ٦ / ٢٠١٤ی زایینی كۆبوونەوەی هاوبەشیان ئەنجامدا بۆ تاوتوێ كردنی پرۆژە یاسای (كۆتایی هاتن بە كاركردن بە یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر ژمارە (٣)ی ساڵی ٢٠٠٦) كە لەلایەن(ژمارەی یاسایی ئەندامانی پەرلەمان) ەوە پێشكەش كراوە و لە دوای خوێندنەوەی یەكەمی لە دانیشتنی ژمارە (٥) لە ڕۆژی سێ شەممە بەرواری ٢٠/ ٥ /٢٠١٤ و پرۆژە یاسای (درێژدان بە كارپێكردنی یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر ژمارە (٣)ی ساڵی ٢٠٠٦) كە لەلایەن(ژمارەی یاسایی ئەندامانی پەرلەمان) ەوە پێشكەش كراوە و دوای خوێندنەوەی یەكەمی لە دانیشتنی ژمارە (٦) لە ڕۆژی دووشەممە بەرواری ٢٦/ ٥ /٢٠١٤ ڕەوانەی لیژنەكان كراوە.دوای گفتوگۆكردن و تاوتوێ كردن، لیژنەكان گەیشتنە ئەم ئەنجامانەی خوارەوە:

- یەكەم:

دوای گفتوگۆكردن لەسەر هەردوو پرۆژە یاساكە بڕیاردرا كە تەنها گفتوگۆ لەسەر پرۆژە یاسای درێژدان بە كارپێكردنی یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر بكرێت.

- دووەم:

پرۆژە یاسای درێژدان بە كارپێكردنی یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:

١- ماددەی (یەكەم):

هیچ تێبینیكی لەسەر نییە.

٢- ماددەی (دووەم):

هیچ تێبینیكی لەسەر نییە.

٣- ماددەی (سێیەم):

پێشنیار کرا کە بەم شێوەیەی خوارەوە دابڕێژرێتەوە:

(ئـەم یاسـایە لـە ڕۆژی (٢٠١٤/٧/١٧) ەوە جێبـەجێ دەکـرێ و لـە ڕۆژنامـەی فـەرمی (وەقـایعی کوردسـتان) دا بڵاودەکرێتەوە).

٤- هۆکاری دەرچوونی یاساکە:

هیچ تێبینیکی لەسەر نییە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەندامانی بەڕێزی پەرلەمانی ئێوە ئاگادارن کە لە ماوەی ڕابردوو خوێندنەوەی یەکەم بـۆ دوو پـرۆژە یاسا کرا لە پەرلەمانی کوردستان، کە یەکێك لەو پرۆژە یاسایانە بریتی بـوو لـە پـرۆژە یاسـای کۆتـایی هـاتن بـە کارکردن بە یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر ژمارە (٣)ی‌ساڵی ٢٠٠٦، پرۆژەیەکی تریان بریتی بوو لـە پـرۆژە یاسـای درێـژە دان بـە کـارپێکردنی یاسـای بەرەنگاربوونـەوەی تـیرۆر ژمـارە سـێی سـاڵی ٢٠٠٦، سـەرجەم فراکسیۆنەکانی پەرلەمانی کوردستان ڕێکەوتن لەسەر ئەوەی کە درێژە بە یاسای بەرەنگاربوونـەوەی تـیرۆر بدرێت، ئەو پرۆژە یاسایە بخرێتە بەرنامەی کارەوە، بـەڵام لـە بەرامبـەردا هـەوڵ بـدرێت لـە مـاوەی شـەش مانگـدا بـە ڕێکـەوتنی سـەرجەم فراکسـیۆنەکان ئـەو یاسـایە هـەموار بکرێتـەوە، بەشـێوەیەك کـە لەگـەڵ مافەکانی مرۆڤدا هاوگونجاو بێت، بۆیە ئەمە لە ئەنجامی ڕێکەوتنی سـەرجەم فراکسیۆنەکان بـوو، کـە ئـەو لیژنانـەی پەرلـەمانی کوردسـتان کـە تایبەتمەنـدن بـەو پـرۆژە یاسایە، لـە کۆبوونـەوەی هاوبەشـی خۆیانـدا بڕیاریـان دا کـە یـەکێك لـەو پـرۆژە یاسایانە تەبـەنی بکـەن، کـە بریتیـە لـە پـرۆژە یاسـای درێـژەدان بـە کارپێکردنی یاسای بەرەنگاربوونـەوەی تـیرۆر ژمـارە (٣)ی سـاڵی ٢٠٠٦، لەپێـشدا بڕگـەی یەکـەم لـە ڕاپـۆرتی هاوبەشی لیژنەکانی پەرلـەمانی کوردسـتان دەخەینـە بـەر بـاس و گفتوگـۆو دەنگـی لەسـەر دەدەیـن، دوایـی ئەگەر هیچ تێبینیەك لەسەر ئەو خاڵە نەبوو، ئەوا ئەوکاتـە قسە لەسـەر پـرۆژە یاساکە دەکـەین، نوقتـەی نیزامی هەیە؟ دکتۆرە ڕێواز فەرموو.

بەڕێز د. ڕێواز فائق حسین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەگوێرەی بڕگەی دوو لە ماددەی ٧٢، دەڵێت سەرۆکی پەرلەمان خستنەڕووی پرۆژە یاسا پێـشنیار کراوەکـە لەگەڵ ڕاپۆرتی لیژنـەی تایبەتمەنـد و لیژنـەی کاروبـاری یاسـایی، لـە یەکـەم دانیـشتنی پەرلـەمان تـا تـەواو دەبێ، ئەم ڕاپۆرتە ڕاپۆرتی هاوبەشی زیاد لە لیژنەیەکە، بە تەسـەوری مـن عورفـەن، یـەعنی وا باشـترە کـە بەگوێرەی ئەم نەسە نوێنەری لیژنەکانی تر ئەگەر بکرێت ببورە، سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ڕاسـتە نوێنـەری لیژنـەکانی تـری پەیوەندیـدار بـا بێنـە سـەر مەنەسـە، سـەرۆکی لیژنـەکان بـا بێنـە سـەر مەنەسە، لیژنەی مافی مرۆڤ، ناوخۆ، لیژنەی یاسایش، بەڵێ گەشە خان فەرموو.

بەڕێز گەشە دارا جلال:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

هەمان تێبینی بوو.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

دكتۆرە ڤالاً خالێ یەكەمی راپۆرتەكەتان بخوێنێتەوە، بۆئەوەی گفتوگۆی لەسە بكەین، فەرمووو.

بەڕێز د. ڤالاً فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

- یەكەم:

دوای گفتوگۆكردن لەسەر هەردوو پرۆژە یاساكە بڕیاردرا كە تەنها گفتوگۆ لەسەر پڕۆژە یاسای درێژدان بە كارپێكردنی یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر بكرێت.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

ئێستا گفتوگۆ لەسەر ئەم خاڵە دەكەین، كێ ناوی خۆی دەنووسێت بۆ قسەكردن؟ دكتۆر شوان ناوی خۆی نووسیوە، دكتۆر شێركۆ، كاك فرحان، كاك ئومێد خۆشناو، كاك جمال.

بەڕێز فخرالدین قادر عارف:

بۆ گفتوگۆ ئەم بەڕێزانە ناویان تۆمار كردووە، (د. شوان- كاك فرحان- د. شێركۆ حمە امین- كاك ئومێد خۆشناو- كاك جمال مۆرتكە- مامۆستا رابوون- كاك سالار- مامۆستا مەڕوان).

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی ڕوونكردنەوەیەكیان هەیە، فەرموو.

بەڕێز گۆران ئازاد محمد:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

دیارە ئەم پرۆژە یاسایە كە ئاراستەی هەر سێ لیژنە كراوە، هەرسێ لیژنە دوو كۆبوونەوەمان لەسەر كردووە، دوو كۆبوونەوەی سەرۆكی فراكسیۆنەكانیشی لەسەر كراوە، دوو پرۆژە یاسا لەبەردەست بوو، پرۆژە یاسایەك بۆ مەسەلەی هەڵگرتنی ئەم یاسایە، پرۆژە یاسایەكیش بۆ مەسەلەی درێژكردنەوەی یاساكە، دوای ئەوەی بە تەوافوقی هەموو فراكسیۆنەكان، بە ڕێكەوتنی هەرسێ لیژنە ئێمە هاتینە سەرئەوەی كە تەنها ئەو یاسایە ماددەكانی دابڕێژینەوە، كە باس لە درێژكردنەوەی یاساكە دەكات و، یاساكەی دیكەمان ڕەت كردەوە، بۆیە ئێستا ئێمە بڕگەی یەكەم بەشێك لە برادەرانی پەرلەمانتار ناوی خۆیان نووسیوە، ئێمە ڕێكەوتووین كە ئەو بڕگەیە یەعنی یاسای هەڵگرتنی درێژكردنەوەكە ئەمەمان ڕەت كردووەتەوە ئەو پرۆژە یاسایە، واش ڕێكەوتینە ئەمە شتێكی تەوافوقیە سەرنەكێشی بۆ كۆمەڵێك وردەكاری قسەكردن، وا ڕێكەوتینە ، سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز دکتۆر شوان فەرموو، بەس تکایە بە کورتی.

بەڕێز عمر مصطفى (د. شوان قەلادزەیی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

جەنابت فەرمووت سەرجەم فراکسیۆنەکان ڕێکەوتوون، ئێمە بەهیچ شێوەیەك لەگەڵ ئەوە نەبووین درێژکردنەوە بەبێ هەموار کردن، چونکە لەژێر سێبەری ئەو یاسایە دایە، لە سنووری هەر سێ پارێزگایەکە دەیان خەڵك بەناوی ئیسلامییەوە لە ٥ ساڵ تا ١٢ ساڵ گیراون، بەبێ ئەوەی حوکم درابن، بەبێ ئەوەی دادگایش کرابن، ئێستا ئێمە مەلەفی ٦٠٠ تا ٧٠٠ کەسمان لایە، کۆبوونەوەمان لەسەر کردووە، دوو کۆبوونەوەی سەرۆك فراکسیۆنەکانیشی لەسەر کراوە، دوو پرۆژە یاسا لەبەر دەست بوو، پرۆژە یاسایەك بۆ مەسەلەی هەڵگرتنی ئەم یاسایە، پرۆژە یاسایەکیش بۆ مەسەلەی درێژکردنەوەی یاساکە، دوای ئەوەی بە تەوافوقی هەموو فراکسیۆنەکان و، بە ڕێککەوتنی هەر سێ لێژنە ئێمە هاتینە سەر ئەوەی کە تەنها ئەو یاسایە ماددەکانی دابڕێژینەوە کە باس لە درێژ کردنەوەی یاساکە دەکات، یاساکەی ترمان ڕەت کردەوە، بۆیە ئێمە کە ئێستا بڕگەی یەکەم، بەشێك لە برادەرانی پەرلەمانتار ناوی خۆیان نووسیوە، ئێمە ڕێککەوتووین کە ئەم بڕگەیە، یەعنی یاسای هەڵگرتنی درێژکردنەوەکە، ئەوەمان ڕەت کردۆتەوە ئەم پرۆژە یاسایە، بۆیە واش ڕێککەوتووینە کە ئەوە شتێکی تەوافوقی یە، سەر نەکێشی بۆ کۆمەڵێك وردەکاری قسەکردن، وا ڕێککەوتینە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز د. شوان، فەرموو، بەس تکایە بە کورتی.

بەڕێز عمر مصطفى (د.شوان قەڵادزەیی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

جەنابت فەرمووت سەرجەم فراکسیۆنەکان ڕێککەوتوون، ئێمە بە هیچ شێوەیەك لەگەڵ ئەوە نەبووین درێژکردنەوە بە بێ هەمواركردن، چونکە لە ژێر سێبەری ئەو یاسایەدا، لە سنووری هەر سێ پارێزگاکە دەیان خەڵك بە ناوی ئیسلامییەوە لە پێنج ساڵ بۆ دوازدە ساڵ گیراون، بە بێ ئەوەی حوکمدرابن و بە بێ ئەوەی دادگاییش کرابن، ئێستا ئێمە مەلەفی شەش سەد تا حەوت سەد کەسمان لایە، ئەوانە هەمووی پێنج تا شەش، حەوت ساڵ گیراون، لە هەر کامێکیان دەپرسی دەڵێ نە دادگایی کراوم، نە بە دادوەریش گیراوم، لە کاتێکدا کە ئازادیان کردوون پێیان وتوون داوای لێبووردن دەکەین و نهێنییەکان مەدرکێنن، ئەوە چۆن دەکرێ ئەو یاسایە بەو شێوەیە هەموار بکرێ؟ خۆی ئێمە هەموومان ئاسایشی کوردستانین، هەموومان لە پێناو کوردستان بووینە پێشمەرگە و شەهیدمان داوە، ئیعلانی خەباتمان کردووە، خاڵێکی تر، مەسەلەی ئیعدام، لە ماددەی دووەم هەشت خاڵ، هەر خاڵێکیان ئەنجام دەدەی شمولی ئیعدام دەکەیت، ئایا ئێستا لە کوردستان ئیعدام ماوە؟ .....

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

نوقتەی نیزامی هەیە، با بزانین نوقتەی نیزامییەكە چییە؟ دوایی مەجالت دەدەم، د. شوان.

بەڕێز گۆران ئازاد محمد:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

بەڕێز كاك شوان قسەكانی تۆ سەد لە سەد لە ڕووی مەنتیقی تەواوە، بەڵام قسە لەسەر نوقتەی نیزامی و قانونی دەكەین، دوو پرۆژە یاسا پێشكەشی پەرلەمان كراوە، پرۆژەیەكیان دەڵێ یاسای تیرۆر نەمێنێ، پرۆژەیەكیان دەڵێ یاسای تیرۆر درێژ بكرێتەوە، كەی پرۆژە یاسا هەموار هات ئەوسا قسەی لەسەر دەكەین، ئەم زەرورەتی هەموارە كەی پرۆژەی بۆ پێشكەش كرا، بەسەرچاو، بەڵام با ئێستا ئێمە هیچ پرۆژەیەكی هەموارمان لە دەست نەبووە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

با قسەكانی تەواو بكات.

بەڕێز عمر مصطفى (د.شوان قەڵادزەیی):

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

ئینجا لە ماددەیەكی تر باس لەوە دەكات، بە كارهێنانی قوتابخانە، یان بارەگایەكی حیزبی بۆ مەرامی تر، ئێستا بارەگای حیزبی هەیە لە كوردستان داگیر كراوە، دەستی دابەسەر گیراوە، لە حیزبێكەوە بۆ حیزبێكی تر نەقل كراوە، ئایا ئەوەش كاری تیرۆری نییە؟ ئینجا زۆر لە خاڵەكانی تریش، بەس ئەو هەموو گیراوانەی كە لە كوردستان هەیە، ئایا ئەوانە حقد و بوغز و كینەیان بۆ دروست نابێت بەرامبەر دەسەڵات؟ كە یەكێك بۆ دوازدە ساڵ دەگیرێت كەس و كاری چاوەڕێن كەی بەردەبێت؟ نە دادگایی كراوە؟ نە حوكم دراوە؟ چەندین خاڵی تریش، لەبەر ئەوە پێویستە بەڕاستی هەموار كرابایەوە، چۆن یاسای سەرۆكایەتی هەرێمی كوردستان لە خیلالی ٢٤ سەعات دا هەمواركرایەوە، پێویست بوو ئەوەش هەمواركرابایەوە، ئینجا خرابایە بەردەم خەڵكی كوردستان، ئێستا هەموو خەڵك دەزانێ ئەو یاسایە بۆ ڕاوەدوونانی خەڵكی ئیسلامی یە، هیچی تر نییە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

یەك تۆز مەجالمان بدە، پرۆژەی هەموار لە بەردەم پەرلەمانی كوردستان دا نییە، دوو پرۆژە یاسا هەیە كە جەنابت دەتوانی قسەی لەسەر بكەی، پرۆژە یاسایەكیان ئەوەیە كە درێژە بە یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر بدرێ بۆ ماوەی دوو ساڵ، پرۆژە یاساكەی تریان بریتی یە لە كۆتایی هێنان بە یاسای بەرەنگار بوونەوەی تیرۆر، پرۆژەی هەموار پێویست دەكات لە ماوەی شەش مانگ دا بە پێی ئەو ڕێككەوتنەی كە فراكسیۆنەكان كردوویانە، لە ماوەی شەش مانگ دا ئامادە بكرێ و بخرێتە بەردەم پەرلەمانی كوردستان، فەرموو.

بەڕێز عمر مصطفى (د.شوان قەڵادزەیی):

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

بەڵێ، هەموارەكە كە دەكرا،..........

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

ئێستا ناتوانین باسی هەموار بكەین، د. شوان، چونكە وەكو باسم كرد، عەرزم كردی ئێستا پرۆژەی هەموار لە بەردەم پەرلەمانی كوردستان دا نییە.

بەڕێز عمر مصطفى (د.شوان قەڵادزەیی):

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

ئیتیفاق كراوە، بەڵام ئەوە ئیتیفاقێكی ڕەوا نیە، ئێمە هەموومان لەگەڵ ئەوەین...........

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

یەعنی جەنابت دەتەوێ ئەو پرۆژە یاسایەش موناقەشە بكەین كە باس لە كۆتاییهێنان بە یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر دەكات.

بەڕێز عمر مصطفى (د.شوان قەڵادزەیی):

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

من ئەو ڕۆژە مامۆستا مەروانیش ئامادەیی دەربڕی، وتی ئێمە هەمواركردنەوەی ئامادە كراومان ئامادە كردووە،.........

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

ئێستا لە بەردەممان دا نییە.

بەڕێز عمر مصطفى (د.شوان قەڵادزەیی):

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

دەكرێ ئەوە موناقەشە كرابایە، ئاخر بە چ ئیتیفاقییەیەك دەڵێی سەرجەم فراكسیۆنەكان لەسەر ئەوە موتەفیقن؟ هەموو خەڵكی كوردستان دەزانێ محتەوای ئەم یاسایە بۆ دژی چەند گروپێكی تایبەت زیاتر پەیڕەو كراوە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

باش، دەستخۆش زۆر سوپاس، كاك فرحان، با وتووێژەكەمان بكەین، ناوت نووسراوە كاك ئەبو بەكر، كاك فرحان، فەرموو.

بەڕێز فرحان جوهر قادر:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

من ئەو ئارامی و ئاسایشەی كە ماوەی چەند ساڵێكە لە كوردستان بەردەوامە، من لە سایە و سێبەری ئەو پرۆژە یاسایە دەبینم كە لە كوردستان دا هەیە، بۆیە ئەگەر پێش ئێستاش وای كردبێت ڕۆژێك بیر لە

تەعدیل و ئەوە بکەینەوە، بەڵام ڕەئی من وایە لە دوای ئەو ئەحداسانەی کە کەوتە ناوچەکەمان و هاتۆتە ئێرە، بەڕاستی زەروورەتی مانەوەی زۆر زۆر پێویستە وەکو خۆی بمێنێتەوە، بەڵام لەبەر بەرەچاوکردنی مافەکانی مرۆڤ هیچ لەگەڵ ئەوەدا نیمە لە ژێر ناوی هیچ یاسایەك دا خەرقی ماڤی مرۆڤ بکرێت، یان کەسێك زیندانی بکرێت و مەحکەمەکەی دوا بخرێتن لە ژێر ئەو یاسایانەدا، ئەگەر نا مانەوەی بەو شێوەی ئێستا لەبەر ئەوەی ئەمن و ئاسایشی کوردستان نیعمەتێکە بۆ هەموو تاکەکانی کوردستان، نەك بۆ حیزبێك و بۆ کوتلەیەك و بۆ کەسێك، ئەو ئەمن و ئاسایشەی ئێستا وایکردووە کە سومعەی هەرێمی کوردستان لە ڕووی دەولی بەرز ببێتەوە، بەڵام بە ڕەچاوکردنی مافەکانی مرۆڤ، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، کاك سالار، فەرموو.

بەڕێز سالار محمود مراد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان، لە ڕاستی دا ناکرێ لە هەرێمی کوردستان لەم بارودۆخەی کە چەند سەعاتێك لە پێشوودا پەرلەمانی کوردستان پێوەی سەرقاڵ بوو، ئێمە بۆشایی یاساییمان هەبێ، چ بۆ هەرێم، چ بۆ عێراق، چ بۆ ناوچەکانی دەرەوەی هەرێم، بۆیە بوونی یاسا گرنگە بۆ ڕووبەڕوو بوونەوەی تیرۆر، فەراغی یاسایی گرفتی گەورە و ئیشکالی گەورەمان بۆ دروست دەکات، دەستمان دەبەستێتەوە لە هەر ئیجرائاتێك دا بەرامبەر تیرۆر و تیرۆرستان بکرێ، بۆیە ڕووبەڕوو بوونەوەی تیرۆر بەشێکە لە بەدیهێنانی مەفاهیمەکانی حقوقی ئینسانیش، بۆیە ئێمە لەگەڵ ئەوەداین ئەو کاتەی کە پرۆژە یاسای هەموار ئامادە دەکرێ، کار بەو یاسایە بکرێ، یان ماوەکە درێژ بکرێتەوە، بەڵام بە حوکمی ئەوەی لە چوار ساڵی ڕابردوودا من لە لێژنەی ماڤی مرۆڤ بووم، تێدەگەم لە ناو زیندانەکانی کوردستان دا کۆمەڵێ حوکمدراو هەن بە یاسای تیرۆر، دەکرێ پیاچوونەوەیان بۆ بکرێ، نەك تەغیری جەزری بکرێ لە حوکمەکانیان، چونکە هەندێك جار مەحاکمی ئێمە لە هەندێ مەسەلەدا، لە بارودۆخە تایبەتییەکانی ڕابردوودا تەسەروعیان کردووە لە هەندێ حوکم، بۆیە دەشێ ئەوە جێگەی نیگەرانی هەندێك لایەنانی سیاسی ببێ لە هەرێمی کوردستان، بەڵام هیچ کاتێك ئەو بۆچوونە دروست نییە کە پێی وابێ یاسای بەرەنگار بوونەوەی تیرۆر لە هەرێمی کوردستان دا بۆ ڕووبەڕوو بوونەوەی چالاکی هەندێ هێزی سیاسی کوردستانی بێت، سوپاستان دەکەم.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز د. شێرکۆ جودة، کاك عادل نوقتەی نیزامیت هەیە؟ فەرموو.

بەڕێز عادل عزیز شکر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پێشنیارێك و نوقتەی نیزامی یە، پێموابێ قسەکردن لەسەر ئەم پرۆژە یاسایە زیادەیە، لەبەر ئەوەی ئەم پرۆژە یاسایە درێژ دەکرێتەوە، دوای شەش مانگی تر هەموار دەکرێ، پێموایە لە کاتی هەموار کردن دا قسەکردن لەسەر ئەم پرۆژە یاسایە..

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

کاك عادل، ئەندامانی پەرلەمان بۆیان هەیە قسە بکەن لەسەر ئەو بابەتانەی کە لە بەردەم پەرلەمانی کوردستانە، ئەو مافەیان بپارێزە.

بەڕێز عادل عزیز شکر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڵێ، پێشتر جەنابت وتت بە تەوافوقێکی سیاسی هەموو فراکسیۆنەکان کە ئەم پرۆژە یاسایە درێژ دەکرێتەوە بۆ ماوەی دوو ساڵی تر، دوای شەش مانگی تر هەموار دەکرێتەوە، من مەبەستم ئەوەبوو، سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ڕاستە، سوپاس، کاك ئەبو بەکر ناوت نووسراوە و، زانراوە کە دەتەوێ قسە بکەی، نوقتەی نیزامیت هەیە؟ فەرموو.

بەڕێز أبوبکر عمر عبدالله (أبوبکر هەڵەدنی) :

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

نوقتە نیزامییەکەی من ئەوەیە کە یەکەم/ ئێستا ئێمە ناتوانین وشەی هەموارکردنەوە بەکاربێنین، لەبەر ئەوەی پرۆژە یاسایەك لەبەر دەست دا نییە، دووەم/ فەراغێکی یاسایی هەیە کە ئەم یاسایە لە ٧/١٦ دا کۆتایی پێ دێت، یەعنی تا ئەو مودەیەش کە هیچ پرۆژە یاسایەك لەبەر دەست دا نییە ئاسان نییە قسەی لێ بکەین، سێیەم/ فراکسیۆنەکان ئیتیفاقیان کردووە، لەبەر ئەوە من پێموایە ئەم گفتوگۆیانە زیادن، قسەکانمان هەڵگرین بۆ کاتی هەموارکردنەوەکە، پێشتریش بەڕاستی من ئەوە دەبینم لە ئیدارە کردنی دانیشتنەکانی پەرلەمان دا ئەم کات درێژ کردنەوەیە بەڕاستی لە قازانجی پەرلەمان دا نییە، من پێموایە ئەم سێ خاڵە بخەینە دەنگدانەوە، یاساکە درێژ دەکرێتەوە، لە ماوەی شەش مانگ دا هەموار دەکرێتەوە، لەو کاتەش دا پرۆژە یاسایەك بێت، ئەو کاتە هەمووومان قسەمان هەیە، قسەی زۆرمان هەیە لەسەر یاساکە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

دەستخۆش، ڕەئی خۆتت وت، دەستت خۆش بێ، بەڵام بە پێی پەیڕەوی ناوخۆ کاك أبوبکر من هیوادارم ئێوە خۆتان پابەند بن بە ڕێککەوتنی فراکسیۆنەکانتانەوە، قسە نەکەن، ئەگەر خۆتان داوای قسەکردن

نەکەن ئێمە ناوتان نانووسین، بەڵام هەر ئەندامێکی پەرلەمان داوای قسەکردن بکات، ئێمە وەکو دەستەی سەرۆکایەتی مولزەمین کە قسە بکات، بەڕێز د.شێرکۆ جودت، فەرموو.

بەڕێز د.شێرکۆ جودت مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من هیوادارم کە بە پێی پەیڕەوی ناوخۆ وەکو جەنابت فەرمووت کە تەوافوق، هەروەکو دەرکەوت کە هەموو فراکسیۆنەکان تەوافوقیان نەکردووە، سەرۆك فراکسیۆن هەیە ناڕازی یە، لەبەر ئەوە هیوادارم کە تەوافوقی لێژنە فەوقییەکان و تەوافوقی فراکسیۆنەکان نەبێتە مایەی ئەوەی کە ڕەبتی پرۆژەیەك بکرێ، لەبەر ئەوە ئێستا ئەوەی کە بینیمان پرۆژەیەك پێشکەش کراوە ڕەت کراوەتەوە، پرۆژەیەکی تریش دوای ئەوە پێشکەش کراوە، قبوڵکراوە بە ئیتیفاق، جا ئایا ئیتیفاق بە پێی پەیڕەوی ناوخۆ صەلاحییەتی ئەوەی هەیە کە پرۆژە ڕەت بکاتەوە؟ بۆیە ڕەت کردنەوەی پرۆژە بەڕاستی جێی هەڵوێستەیە لێرە، کە.....

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

دکتۆر گیان، لە ڕاپۆرتی لیژنە هاوبەشەکان دا بۆ وتووێژکردن لەسەر ئەو بابەتە وا کراوە، بڕیار دراوە کە ئەو پرۆژەیە ڕەت بێتەوە، ئێستا دەخرێتە دەنگدانی پەرلەمانی کوردستانەوە، ئەگەر ئێوە ڕەزامەند نەبن لەسەر ئەوە، ئەو کاتە وتو وێژ لەسەر ئەوە و یاسای تریش دەکرێت.

بەڕێز د.شێرکۆ جودت مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێشنیارەکەم ئەوەیە وەکو یەکێك لەوانەی کە ئیمزام کردووە لەسەر پرۆژەی یەکەم، لەگەڵ ئەوەی کە سوورین لەسەر ئەوەی کە کوردستان بپارێزرێ لە هەموو جۆرەکانی تیرۆر، بەڵام ستەم لێکراوەکی زۆر هەیە لە هەرێمی کوردستان، دەتوانین بە لیست ئاراستەی بکەین بۆ جەنابتان کە دەبێ ئەم یاسایە باس لە هەموارکردنەوەکەی بکرێ کە پرۆژەی بۆ تەقدیم نەکراوە تا ئێستا، بەڵام پێشنیارەکە ئەوەیە/ وەستاندنی ئەم یاسایە نابێ ڕەت بکرێتەوە، دەبێ بەلای کەمەوە بخرێتەوە دەنگدان، ئەوە یەکەم، دووهەم/ باس کردن لەوەی کە، باشە ئەگەر ئەم یاسایە درێژ بکرێتەوە، ئەو ستەم لێکراوانەی کە بە زوڵم لە بەندیخانەدان ئێستا، ئەوانە مەصیریان چیە؟ کێ تەحەمولی ئەو زوڵمە بکات لەوان؟ بۆیە دەبێ پێداچوونەوە بە حوکمەکانیان، ئەگەر درێژیش کرایەوە پێشنیارێکی ترە، بەڵکو ئەم پەرلەمانە بتوانێ تەبەنی بکات.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز ئومێد خۆشناو، فەرموو.

بەڕێز ئومێد عبدالرحمن خۆشناو:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەشێك لە ڕوونکردنەوەکانم لە ڕوونکردنەوەی بەڕێز گۆران ئازاد هاتبوو، لەبەر ئەوەی کە ئێمە پێشتر فراکسیۆنەکان ئیتیفاقمان لەسەری کردبوو، بەڵام هەموومان ئەو حەقیقەتە دەزانین کە یاسای تیرۆر ساڵی

٢٠٠٦ یاسای ژماره ٣ لـه ئەسـنای ئـەو عەمەلیـە ئیرهابیانـەدا دروست بـووە و ئـەو کارە تیرۆریـستیانەی کـە ناوچەکەی گرتبۆوە، لەو کاتیش دا بە بێ کۆدەنگی نیشتمانی نەکراوە، کۆنفرانسی زانستی دەربارەی کراوە، کۆدەنگی تەواوی لایەنەکانی تێدا کراوە ئینجا لە پەرلەمانی کوردستان بۆتە یاسا، واتا مـاوەی هەشـت ساڵی ڕابــردوو یــەکێك لــەو شــانازییانەی کــە لــە هــەرێمی کوردســتان هەیــە، ئــەو یاســایە بەشــێك بــووە لــە دەستکرانەوەی زیاتری دەزگا ئەمنییەکان تا ڕێ بگرین لەو ئیرهابە مونەزەمەی کە ئێستاکە مونـەزەم تـرە لەو کاتەش دا هەیە، بۆیە ئێمە لە فراکسیۆنەکان کۆك بـووین لەسـەر دوو خـاڵ، کـە یـەکێکیان/ هـەموومان ئەوانـەی بەشـداری کۆبوونەوەکـەمان کـرد، نـازانم ئەوانـەی بەشـدارییان نـەکردبێ ئـەوە دەکرێـت دەسـتەی سەرۆکایەتی قسەی دەربارەی هەبێت، لەبەر چ بەشدارییان نەکردبێ؟ بەڵام بەشی زۆری فراکسیۆنەکان کـە کۆبوونەوەمان دەربارەی کردووە لەسەر دوو خاڵ کۆك بووینە، یەکێکیان/ ئـەو یاسایە پێویـستە لـەم وڵاتـە هەبێ، دوو/ هەموار بکرێتەوە لەگەڵ واقیعـی ئێـستا بگـونجێ، بـەڵام لـەو خەتەریاتانـەی کـە لـە ناوچـەکەدا هەنە، ئەوەی ئێستا بە تایبەتی تیرۆر بە شێوەیەکی مونەزەم لە عیراق دا هەیە، لە ئیقلیم دا هەیـە، نـاکرێ ئەو فەراغە یاسایی یە دروست بکرێت کە یاساکە ڕابگیرێت، بۆیە ئێمە کـۆك بـووین لەسـەر ئـەو دوو خاڵـە، دەشکرێت سوپاسی تەواوی فراکسیۆنەکان بکەین، چونکە ئێمـە لـە فراکسیۆنی زەرد ئـەو پـرۆژە یاسـایەمان پێشکەش کردبوو کە نوێ بکرێتەوە، گەیشتینە ئەو قەناعەتەی، هەموو لایەکمان ئەو کۆدەنگییەمان هەبوو بە مولاحەزاتی ئەوەی کە فیعلەن لەسەر یاساکە هەیە هەموار بکرێتەوە، بەڵام دەتواندرا ئەو یاسایە لەبـەر ئەوەی ڕەهەندێکی نیشتمانی هەیە، بە زۆرینە و کەمینە تێنەپەڕیوە، بە تـەفاهومێکی تـەواو تێپـەڕیوە لـە نێوان هەموو لایەنەکانمان، تێگەیشتنی تێدا هەبووە لەو کارانەی کە لە یاساکەدا بوونەتەوە، دیسان تەئکیـد لەسەر ئـەوە دەکەینـەوە، زەرووره ئـەو بۆشایی یـە یاسـایی یـە نـەبێتن، بۆیـە ئێمـە ئـەو پـرۆژە یاسـایەمان پێشکەش کردبوو، لەگەڵ ئەوە داین کە ئەمرۆ ئەو یاسایە هەبێت، لەگـەڵ ئەوەشـداین ئیتیفاقمـان لەسـەری کردووە کە لە ماوەی شەش مانگ دا بە بوونی تەواوی ئەو مولاحەزانەی بە تایبەت ئەوانـەی کـە کاریگـەری لەسەر مافی مرۆڤ هەیە، لەگەڵی داین هەموار بکرێتەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز کاك ڕابوون، فەرموو.

بەڕێز رابوون توفیق معروف:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەندامانی بەڕێزی پەرلەمان، ئەم بابـەتی درێژکردنـەوەی کـار کـردن بـە یاسـای بەرەنگاربوونـەوەی تـیرۆر، خۆتان ئاگادارن، لەگەڵیشیدا پرۆژەیەك پێشکەش کرابـوو بـۆ ڕاگـرتن بـەو یاسـایە، بـە خۆشـحاڵییەوە ئێمـە دوای ئــەوەی فراکــسیۆنە ســەرەکییەکان، ئەگــەر بــرادەران تێبینیــان هەیــە لەســەر ئــەوەی بڵــێم هــەموو فراکسیۆنەکان، فراکسیۆنە سەرەکییەکان کە لەسەر ئەو بابەتە کۆبووینەوە، ئێمە دوو بابـەت کـە پێمانوایـە بۆتە جۆرێك ڕای گشتی لە پشت ئەو دوو ڕەئییـەوە هەیـە، یـان بۆتـە بەشـێك لـە ڕەئـی عـام لـە کوردسـتان،

بابەتێکیان ئەوەیە کە لە کوردستان یەك دەستی هەیە، یەکگرتوو هەیە لە دژی ئیرهاب، لە دژی تیرۆر و تێکدانی ئارامی لە کوردستان، بە خۆشحاڵییەوە یەك دەستیش هەیە بۆ پاراستنی ئارامی لە هەرێمی کوردستان و پەرەدان بەو ئارامییە، لەبەر ئەوەی ئەو بابەتی ئارامی لە کوردستان و بابەتی ئاسایش هەم ژیانی خەڵکی کوردستان لە ڕووی ڕووحییەوە پێوە بەندە، هەم بابەتی ئارامی بۆ ئیستیقرار و ژیانی هاووڵاتییان، بۆیە ئەوە دواجار بەوەی گەیاندین، بۆ پاراستنی ئارامی لە کوردستان، بۆ پاراستنی ئاسایش لە کوردستان، بۆ پێشخستنی ئەو ئاسایش و ئارامییەی هەیە، لە کوردستان بە دەست هاتووە، یاساکە درێژ بکەینەوە، ئەو ڕەهەندەیان پەیوەندی بە بابەتی ئارامی و ئاساییشەوە هەیە، ئەو قەلەقەی کە پەیوەند بە مافی مرۆڤەوە لەسەر یاساکە هەیە بەوەی گەیاندین کە لە نێوان فراکسیۆنە سەرەکییەکان، سەرۆکایەتی پەرلەمان وەسیقەیەکمان ئیمزا کردووە کە ئەو یاسایە لە کەمتر لە شەش مانگ دا هەمواری دەکەینەوە، بەم جۆرە دوو خاڵ دەپێکین، هەم ئەوە دەپێکین کە ئێمە لە کوردستان لە بەرامبەر ئیرهاب و تێکدانی ئارامی لە هەرێمی کوردستان یەك دەستین، یەك دەستین بۆ پاراستنی ئاساییش و ئارامی لە کوردستان، بابەتی مافی مرۆڤیش بابەتێکی زیندوو و ڕەهەندێکی ستراتیجی یە لە هەرێمی کوردستان و بۆمان موهیمە و بۆمان گرنگە، خراپ بەکار هێنانی یاساش ئەو خاڵەیە کە بە لامەوە گرنگ بوو، خاڵی دووەم/ لەسەر بابەتی یاسای سەرۆکایەتی هەرێم زۆر قسە دەکرێ، هەموار کردنەوەی یاسای سەرۆکایەتی هەرێم، لەبەر ئەوەی لە پەرلەمان دەوترا دەچێتە پرۆتۆکۆڵیشەوە، ئەوە چەند جار..........

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

باسی سەرۆکایەتی هەرێم پەیوەندی بەو دانیشتنەوە نییە.

بەڕێز رابوون توفیق معروف:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڵێ، لەبەر ئەوەی دەچێتە پرۆتۆکۆڵەوە گوایە ئەو یاسایە بە نا یاسایی هەموار کراوەتەوە، ئەو بابەتە ڕاست نییە، هەموار کردنەوەی یاسای سەرۆکایەتی هەرێم هەموو ڕێکاری یاساکانی خۆی بڕی....

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەوە پەیوەندی بەو دانیشتنەوە نییە.

بەڕێز سالار محمود مراد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

خاڵێك کە لە ئەخیردا دەمەوێ ئاماژەی پێ بکەم ئەوەیە من بە خۆم چەند کەسێك لە زیندانەوە پەیوەندیان بە منەوە کرد، کە گوایە بە یاسای دژە تیرۆر زیندانی کراون، هەندێك نیگەرانی و شەکوایان هەبوو، ئێمە وەك پەرلەمانتاران جوابی شەکواکانمان داوەتەوە، ئێستا پێم باشە پەرلەمان، سەرۆکایەتی پەرلەمانی هەرێمی کوردستانیش لیژنەیەك ڕابسپێرێ سەردانی ئەو زیندانییانە بکات، بۆ ئەوەی تەحقیق و بەدواداچوون بۆ حوکمەکانیان بکات کە تا چەند ڕاست و دروستی تێدایە؟ زۆر سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/سەرۆكی پەرلەمان:

ئەوە لیژنەكانی مافی مرۆڤ دەتوانێ بەدواداچوون بكات، ئەوە ئەو كۆنووسە هاوبەشەیە كە سەرۆكی فراكسیۆنەكان ئیمزایان كردووە، ئەو ڕۆژە د. شوان لێرە نەبوو، وابزانم لەگەڵ لیژنەی پێشمەرگە سەردانی ناوچەكانت كردبوو.

بەڕێز عمر مصطفى (د.شوان قەڵادزەیی):

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

من نووسراوێكم داوە بە مامۆستا مەڕوان، ئەویش تەسلیمی جەنابتی كردبوو، ئێستا ئەو قسانەی كردم لە نووسراوەكەدا ڕەنگی داوەتەوە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

بەڵێ، ئەوە لە ٦/١١ كۆبوونەوەیان كردووە سەرۆكی فراكسیۆنەكان، تیایدا بڕیاریان داوە كە ئەمڕۆ تەنها وتوویژ لەسەر ئەو پڕۆژە یاسایە بكرێ، پڕۆژە یاسای درێژەدان بە یاسای تیرۆر بۆ ماوەی دوو ساڵ بە مەرجێك لە ماوەی شەش مانگ دا د. شوان، ئامینە خان، بە مەرجێك لە ماوەی شەش مانگ دا ئەو یاسایە هەموار بكرێتەوە، د. ڕێواز، فەرموو.

بەڕێز د. ڕێواز فایق حسین:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

كاك سالار و كاك رابوون قسەكانی منیان كرد، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز جمال مۆرتكە، فەرموو.

بەڕێز جمال عثمان مۆرتكە:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

گرنگی یاسای تیرۆر:

یەكەم: گرنگی یاسای تیرۆر، گرنگییەكی نەتەوایەتییە، ئەو واقیعەی ئیستا لەكوردستان هەیە، بەڕاستی بۆ پاراستنی ئەمنیەت و گیانی هاووڵاتیان، ئەمنیەتی كوردستان زۆر گرنگە، بەڵام من بەنیسبەت هەمواركردنەوەو درێژەدان بە یاسای پێشوو هەروەك كاك ڕابوون باسی كرد، من هەندێك تێبینیم هەیە، وەكو پێشنیارێك بۆ برایانی ئەحزابی ئیسلامی دەبینین هەندێجار تێبینیان هەیە، لەلایەك حەقی خۆیانە، من بەڕاستی دەڵێم ئەوانەی بەناوی تیرۆر دەگیرێن، پێشنیار دەكەم لیژنەیەك دابندرێت بۆ ئەوەی پێداچوونەوە بۆ هەندێك بابەت بكرێت، ئەوانەی كە بەناوی تیرۆر دەگیرێن بزاندرێت كێیە، لەیەك جیابكرێتەوە، بەداخەوە زۆر جار هەیە هەست پێ دەكەین و باسیشی لێوە دەكرێت ئەو بابەتە، چونكە ئەوە زۆر هەستیارە، دەبێتە هۆی برینداركردن، دووەم: گرنگی ئەو زانیاریانەی كە دەدرێت بە دەزگا ئەمنییەكان زیاتر تەئكید بكرێتەوە بۆ ئەوەی تووشی هەڵەی لابەلا نەبن، سێیەم: ئەوانەی كە بەهۆی

مەعلوماتی خێراوە ئەگیرێن تەئكید بكرێتەوە لەشێوەی گیرانیان و لەدادگاكانیش جیا بكرێنەوە، لایەكی تریش بەڕای من ئەوەیە ئەوانەی كە فیعلەن تیرۆرستن كە دەگیرێن و هیچ كەسیش دیفاعیان لێ ناكات، ئەمانە لە بەندینخانەكانیش جیا بكرێنەوە، بۆ ئەوەی كە تەشەنە نەسەنن و تەئسیریان لەسەر خەڵكی تریش نەبێت، بۆیە من پێم باشە و لەگەڵ هەمواركردنەوەو درێژەدان بەم یاسایەم، بەڵام لەهەمان كاتدا لیژنەیەك دابندرێت بۆ ئەوەی گلەیی و گازندە نەمێنێت، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

سوپاس، كاك مەروان، فەرموو.

بەڕێز حسین اسماعیل(مەروان گەڵاڵی):

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

وەڵڵا من هەر بەكورتی چەند خاڵێكم هەیە پێم خۆشە بیخەمە ڕوو، یەكەم: قسە بۆ ڕای گشتی ناكەم، چونكە ئێمە قسەی خۆمان كردووە لەلای بەڕێز نێچیرڤان بارزانی و سەرجەم سەرۆكی فراكسیۆنەكان، تێبینیەكانی خۆمان لەوێ خستۆتە ڕوو، كە دەشڵێم قسە ناكەم، لەبەر ئەوەی ئێمە ئیتیفاقمان كردووە، بۆیە دەبێت پابەند بین بە ئیتیفاقیەی خۆمانەوە، بەڕاستی ئێمە وەكو كۆمەڵی ئیسلامی كە ئەو پرۆژە یاسایەمان خستە ڕوو، بۆ كۆتایی هێنان بەكاركردن بەیاسای تیرۆر، وەكو بڵێی درێژ نەكردنەوەی ئێمە لەسەر ئەوە ڕێككەوتووین كە ئەو پرۆژە یاسایە ڕابگرین، لە موقابیلی ئەوەی كە ئەو پرۆژە یاسایە درێژ بكرێتەوە بۆ دوو ساڵ، بەڵام لە ٦ مانگی سەرەتا ئەو پرۆژە یاسایە دەبێت هەموار بكرێتەوە، هەموو فراكسیۆنەكان و دەستەی سەرۆكایەتیش ئیمزایان كردووە، بڕیاریش وا بووە، ئەو یاسایە بەتایبەتی زۆر لە برادەران و هەڤاڵانم باسیان كرد، ڕەهەندێكی سیاسی هەیە، هەموو یاساكان ڕەهەندێكی نیشتمانیان هەیە، بەس ئەمەیان ڕەهەندێكی سیاسی و نیشتمانی هەیە، دەتواندرا ئەو یاسایە بەزۆرینە لەپەرلەمان تێپەڕێندرێت و ببێتەوە زۆرینەو كەمینە، كە نەكرا ئێمە سوپاسی مەوقیفی هەڤاڵانمان دەكەین لێرە، بەڵام ئەوەیە كە ئێمە بەڕاستی ئەو هەمواركردنەوە لە كات و شوێنی خۆیدا دەكرێت، لەو كاتەدا خوا نەخواستە ئەگەر خەلەلێك دروست بوو، نەكرا، ئەو قسانەی خۆمان لەو كاتەی خۆمان كە بڕیار بوو بیكەین لێرە دەیكەین، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

سوپاس، كاك ناظم كبیر، فەرموو.

بەڕێز ناظم كبیر محمد:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

قسەكانی من كران زۆر سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

سوپاس، دكتۆر شێركۆ فەرموو.

بەڕێز د. شێركۆ حەمە امین:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

من ویستم لەسەر یەك خاڵ قسە بكەم، بۆ خۆم بەشێك لەو زیندانیانە چ سەردانمان كردبێتن، چ ئەوان پەیوەندیان كردبێت، لەڕاستیدا پێویستی بە پێداچوونەوەیەكی باش هەیە، یاساكەش زۆر فراوانە زۆر شتی گرتۆتەوە، لەزۆر شوێندا بەزۆر مەبەست بەكار هاتووە، من ئێستا جۆرێك لە دڵنیام وەرگرت، كە لەم ٦ مانگە هەموار ئەكرێتەوە، بۆیە قسەكانی خۆم هەڵئەگرم بۆ ئەو كاتە، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك سۆران عمر فەرموو.

بەڕێز سۆران عمر سعید:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

قسەكانی من زۆربەیان كران، یەك قسە كە ئێمە وەكو لیژنەی مافەكانی مرۆڤ، كاتی خۆی ئێمە لە كۆبوونەوە هاوبەشەكە، گەیشتووینەتە ئەنجام كە ئەویش ئەوەیە وەكو دكتۆرە ڤالآش لەوێ لەبەرامبەر نوێنەرانی ئەنجومەنی ئاسایشی هەرێمی كوردستان تەئكیدی لێ كردەوە، ئەوەیە ئێمە وەكو پەرلەمانی كوردستان، زیاتریش وەكو لیژنەی مافەكانی مرۆڤ چاودێریكی توند تر ئەبین لەسەر لایەنی جێبەجێكاری ئەم یاسایە، كە دەزگا ئەمنیە پەیوەندیدارەكانن، چونكە كەسمان جیاوازیمان لەوەدا نییە كە تیرۆر بوونی هەیە، هەڕەشەیەكی مەترسیداریشە لەناوخۆ و دەرەوەی كوردستان ڕووی تێكردووین، ئێمە دەڵێین یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر و تۆقاندن، نابێت بەهانە بێت بۆ ئەنجامدانی پێشیلكاری مافەكانی مرۆڤ وەكو ئەوەی كە هیچ یاسایەكی تریش نابێت بەهانە بێت بۆ ئەوەی كە پێشێلكاری مافەكانی مرۆڤ بكرێت، بۆیە ئەو ڕێككەوتنەی بۆ ئەم قۆناغە هەیە زامن ئەكات بۆ ئەوەی كە یاساكە باشتر بكرێت، مەترسی لەسەر پێشێلكاری مافەكانی مرۆڤ لەناو یاساكە نەمێنێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز قادر ئۆتمان فەرموو.

بەڕێز قادر ئۆتمان رسول:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

دیارە بەشێك لەڕاكانی ئێمەش وترا، من پشتگیری ئەو ڕایە ئەكەم كە پشتگیری درێژكردنەوەی یاسای بەرەنگار بوونەوەی تیرۆر دەكات، چونكە هەموومان ئەزانین ئێمە لە چوارچێوەی وڵاتێكدا دەژین كە بەردەوام چالاكی تیرۆری تێدایە، لەهەمان كاتدا لەناوچەیەكداین لەم ناوچەیەش هەم گەرای تیرۆری تێدایە، هەم گەرای فراژوو بوونی تیرۆری تێدایە، ئایا كام لەو هۆكارانەیە كەوا دەكات هەندێ لەتاكەكانی ئەم كۆمەڵگایە پەیوەندی ئەكەن بە گروپی تیرۆرستییەوە؟، سیستەمە سیاسییەكەمان فرەیی و ئازادی دابین نەكردووە؟ یان لەڕووی ئابوورییەوەیە یان هۆكاری ترە؟، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، دکتۆرە ڤالا نوقتەی نیزامی هەیە، فەرموو.

بەڕێز د. ڤالا فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

داوا لەبەڕێزتان دەکەم کە داوا لە ئەندامە بەڕێزەکان بکەیت تەنها گفتوگۆ لەسەر ئەو خاڵە بکرێت، کە لەناو ڕاپۆرتی هاوبەشی لیژنەکان هاتووە، ئەوەی کە لەدەرەوەی ڕاپۆرتەکەیە ئەوە بابەتی موناقەشە کردن نییە، لەم دانیشتنەی ئێستادا، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، خاتوو منیرە عثمان، فەرموو.

بەڕێز منیرە عثمان علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

قسەکانی من کران، زۆر سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، کاك حاجی کاروان، فەرموو.

بەڕێز کنعان نجم الدین(حاجی کاروان):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لەگەڵ هەردوو لیژنەی ماڤی مرۆڤ و لیژنەی یاسایی لەماوەی ئەم ٦ مانگەدا حسابێك بۆ ئەو کەسانە بکرێت، من لەگەڵ قسەکانی دکتۆر شێرکۆدام، شتێکیان بۆ بکرێت و بخرێتە ناو یاساکەوە، یەعنی بەڕەسمی داوا بکرێت، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، لیژنەی یاسایی ڕوونکردنەوەیان هەیە، فەرموو کاك گۆران.

بەڕێز گۆران ئازاد محمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من ویستم هەموو تەواو بێت ئینجا ئەو تەوزیحە بدەین، تەداخول کردن لە قەزا لەلایەن پەرلەمانەوە، یەعنی نازانم مەبدەئی فەصلی سوڵتات هەیە، ئەو خەڵکە مەحاکم حوکمی داون بەپێی یاسا، ئەگەر ئێمە بڕیارە پێداچوونەوە بەحوکمی هەر بەندکراوێك بکەین، یەك ڕێگا لەپێش پەرلەمان هەیە، ئەویش ڕێگای لێبوردنی گشتییە، ئەم پرۆژەیە لە خولی ڕابردووش کارێکی وا کرا، بۆیە ئەوکاتە هەر کەسێك ئەبینێت ئەم حاڵەتانە هەیە پرۆژەیەکی لێبوردن پێشکەش ئەکرێت، ئێمە قسەمان لەسەر ئەوە کردووە ئەم یاسایە بۆ دوو ساڵ درێژ بکرێتەوە، یاخود هەموار بکرێتەوە، مەبدەئی هەموارەکە بۆ ئەوەی ڕوون بێت، لەپرۆتۆکۆل ئەم قسانە تەسجیل ئەبێت دوو ڕۆژی تر پرۆتۆکۆل نەهێننەوە بۆ بەردەم سەرۆکی

فراکسیۆنەکان و لیژنـە هاوبەشـەکە، دوو مەبـدەئمان ئیقـرار کـرد، مەبـدەئی یەکـەم: چـەند دەکرێـت ئـەم یاسایە توندو تۆڵتر و ڕادع تر بێت بەرامبەر تیرۆرست چـەندیش دەکرێـت لەسـەر چەسـپاندنی بنـەماکانی مافی مرۆڤ و ڕێزگرتن لە بنەماکانی مافی مرۆڤ فراوانتر بکرێـت، جـێگیر بکرێـت، ئەمـە ئـەو دوو حاڵەتەیـە، حاڵەتی دووەم: پێداچوونەوە بەحوکم بە لێبوردنی گشتی دەکرێت، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

با دوا موداخەلە وەربگرین ئینجا ئێوە ڕوونکردنەوە بدەن، فەرموو نەجیبە خان.

بەڕێز نجیبە لطیف احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لەگەڵ ئەوەی کە هەمووومان دژی تیرۆرین، تیرۆریش ماڵ نییە لەسەر هیچ ئایدیاو چین و توێـژێك، مـن بـۆ خۆم پرۆژە یاسای یەکـەمم واژوو کـردووە، بـەڵام جێگای دەستخۆشـییە کـە ئـەو تەوافوقـە کـراوە، پێـشنیار دەکەم بـەوەی کـە مـادام نـەوتراوە لـەدوای ٦ مـانگ پـرۆژە ئامـادە بکرێـت بـۆ هـەموارکردن، ئەگـەر بکرێـت نەگاتە ٦ مانگەکە، یەعنی پێشتر ئەو پرۆژەیە ئامادە بکرێت، ئیشی لەسەر بکرێت،...........

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەوە بابەتی ئێستامان نییە نەجیبە خان، ئێوە خۆتان ئەتوانن هـەر فراکسیۆنەکانی پەرلـەمان، ئەنـدامانی پەرلەمان، ئەتوانن لە سبەینێ وە پرۆژە یاسا حازر بکەن بۆ هەموارکردنەوەی.

بەڕێز نجیبە لطیف احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

مەبەستم ئەو قسانەی کە کاك گۆران کردی، ئەبێت بە ڕێکارێکی یاسـایی داوا بکرێـت، کـە ئەوانـەی حـوکم دراون پێداچوونەوە بۆ حوکمەکانیان بکرێت، لەهەموارەکە ئەگەر بتواندرێت شـتێکی ئـاوا بکرێـت، دەسـتان خۆش بێت.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، لیژنەی یاسایی ڕوونکردنەوەتان هەیە، فەرموون.

بەڕێز د. ڤالا فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەوەی کە داوا کرا لەناو ڕاپۆرتەکە تەسبیت بکرێت، بابـەتی هەموارکردنەوەیـە، لەبـەر ئـەوەی پـرۆژە یاسـا تەقـدیم نـەکراوە لەسـەری بـەهیچ شـێوەیەك لیژنـەی هاوبـەش لـە ڕاپـۆرتی خۆیـدا ناتوانێـت بـاس لـە هەموارکردنەوە بکات، لەلایەکی تریشەوە، ئەو ئیتیفاقـەی کـە کـراوە لـەنێوان فراکسیۆنەکاندا، ئـەوە تـەنها هی نیوان فراکسیۆنەکانە ئێمە ناتوانین لەڕووی یاساییەوە، لەناو ڕاپۆرتی یاسایی خۆمان جێگای بکەینەوە، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، دکتۆرە بەهار، فەرموو.

بەڕێز د. بەهار محمود مراد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ڕوونکردنەوەکانم دکتۆرە ڤالا وتی، تەنها یەك ئیزافەم هەیە، ئەویش گوێم لەوە بوو کە وتیان لیژنەی یاسایی و لیژنەی مافەکانی مرۆڤ بتوانن وا بکەن لە ٦ مانگەکەدا ئەو هەموارە بکەن، بە بەڕێزان ڕا ئەگەیەنم کە لیژنەی یاسایی بەرپرس نییە لەوەی کە لەو ٦ مانگە هەموارەکە بکرێت، بەڵکو تەنها پێشکەش کردنی پرۆژە یاسا ڕێکاری خۆی هەیە لەپەرلەمان هەرکات هاتە لای لیژنەی یاسایی ئێمەش کاری خۆمانی لەسەر ئەکەین، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، کاك ایوب فەرموو.

بەڕێز ایوب عبدالله اسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەوەی هاوڕێیان باسیان کرد، کە پەلە بکرێت لەجێبەجێکردنی ئەو ڕێکەوتنەی نێوان فراکسیۆنەکان و پرۆژە یاسا پێشکەش بکرێت، ماوەکەی دیاری کراوە لەماوەی ٦ مانگدا، دەتواندرێت پرۆژە یاساکە بە ڕێکاری یاسایی پێشکەش بکرێت، ئەو کاتەی کە هەمواری یاساکە کرا، کام یاسا لەبەرژەوەندی تۆمەتبار بێت ئەو یاسایە جێبەجێ دەکرێت، لە بەرژەوەندی تۆمەتبار ئەوە جێبەجێ دەکرێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئێستا فەرموو خاڵی یەکەمی ڕاپۆرتە هاوبەشەکەتان بخوێننەوە.

بەڕێز د. ڤالا فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

خاڵی یەکەم: دوای گفتۆگۆ کردن لەسەر هەردوو پرۆژە یاساکە بڕیاردرا کە تەنها گفتوگۆ لەسەر پرۆژە یاسای درێژەدان بە کارپێکردنی یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر بکرێت.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئێستا دەیخەینە دەنگەوە کێی لەگەڵدایە بادەستی بڵند بکات تکایە؟، ٧٦ ئەندامی لەگەڵدایە؟، کێی لەگەڵدا نیە؟، ١ ئەندامی لەگەڵدا نیە؟، بەزۆرینەی دەنگ وەرگیرا، ئێستا دەچینە سەر پرۆژە یاسای درێژکردنەوەی یاسای بەرەنگار بوونەوەی تیرۆر، یەك لەدوای یەك ماددەکان دەخوێنینەوەو گفتوگۆی لەسەر ئەکەین و دەیخەینە دەنگەوە، دکتۆرە ڤالا فەرموو.

بەڕێز د. ڤالا فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پڕۆژە یاسای کارپێکردنی یاسای بەرەنگار بوونەوەی تیرۆر ژمارە (٣)ی ساڵی ٢٠٠٦ لەهەرێمی کوردستان.

ماددەی یەکەم: کارکردن بە حوکمەکانی یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر ژمارە(٣)ی ساڵی ٢٠٠٦ تا ٢٠١٦/٧/١٦ درێژ دەکرێتەوە.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ڕای لیژنەی هاوبەش چییە لەسەر ئەو ماددەیە؟، فەرموون.

بەڕێز د. ڤالا فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە ڕاپۆرتی لیژنەی یاسایی هیچ تێبینیەك لەسەر ئەو ماددەیە نییە، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەندامانی پەرلەمان کێ دەیەوێت لەسەر ئەو ماددەیە قسە بکات؟، دکتۆرە ڤالا فەرموو.

بەڕێز د. ڤالا فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەزمانی عەرەبیش پڕۆژەکە ئامادەیە ئەگەر بکرێت بیخوێنینەوە.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو

بەڕێز د. بەهار محمود فتاح:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

مشروع قانون تمديد العمل بقانون مكافحه الارهاب رقم (٣) لسنه ٢٠٠٦ في اقليم كوردستان — العراق،

المادە الاولى: يمدد العمل بأحكام قانون مكافحه الارهاب رقم (٣) لسنه ٢٠٠٦ لغايه ٢٠١٦/٧/١٦.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

کەس هەیە قسە لەسەر ئەم ماددەیە بکات،؟ تا بیخەینە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵ ماددەی یەکەمی پڕۆژە یاساکەیە؟، تکایە بادەستی بڵند بکات؟،

کەس نیە قسەی لەسەر بکات، بۆیە ئەیخەینە دەنگەوە، کێ لەگەڵ ماددەی یەکەمی پڕۆژە یاساکەیە تکایە دەستی بەرز بکاتەوە؟، ٦٨ ئەندام لەگەڵیەتی، کێ لەگەڵدانییە تکایە دەستی بەرز بکاتەوە؟، ٤ ئەندام لەگەڵدانییە، کەواتە پەسەند کرا، ماددەی دووەم.

بەڕێز د.ڤالا فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی دووەم:

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

ماددەکە بە عەرەبی د.بەهار فەرموو.

بەڕێز د.بەهار محمود فتاح:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

المادة الثانية:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون.

بەڕێز د.ڤالآ فريد ابراهيم:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

ڕاپۆرتی هاوبەش هیچ تێبینیەك لەسەر ئەو ماددەیە نییە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

هیچ ئەندامێکی پەرلەمان ئەیەوێ قسەی لەسەر بکات، کەس قسەی لەسەر ناکات ئەیخەینە دەنگەوە، ماددەی دووەم لە پرۆژە یاسایەکە ئەیخەینە دەنگەوە، کێ لەگەڵدایە تکایە دەستی بەرز بکاتەوە؟، ٧١ ئەندام پەرلەمان لەگەڵدایە، کێ لەگەڵدانییە تکایە دەستی بەرز بکاتەوە؟، ١ کەس لەگەڵدانیە کەواتە پەسەند کرا، ماددەی سێیەم فەرموو.

بەڕێز د.ڤالآ فريد ابراهيم:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

ماددەی سێیەم:

ئەم یاسایە کاری پێدەکرێت لە ڕۆژی دەرچوونی و بلاّو کردنەوەی لە ڕۆژنامەی فەرمی وەقایعی کوردستان.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

بەڵێ، بەعەرەبیەکەی بخوێننەوە.

بەڕێز د.بەهار محمود فتاح:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

المادة الثالثة: ينفذ هذا القانون من تاريخ اصدارة ونشره في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

ڕاپۆرتی هاوبەش.

بەڕێز د.ڤالآ فريد ابراهيم:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

لە ڕاپۆرتی هاوبەشدا ماددەی سێیەم پێشنیار کرا بەم شێوەیەی خوارەوە دابڕێژرێتەوە، ئەم یاسایە لە ڕۆژی ٢٠١٤/٧/١٧ وە جێبەجێ دەکرێ و لە ڕۆژنامەی فەرمی وەقایعی کوردستاندا بلاّودەکرێتەوە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

کێ قسەی لەسەر دەکات؟، نوقتەی نیزامی هەیە.

بەڕێز گەشە دارا جلال:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەم یاسایە لە ١٥ مانگ کۆتایی دێت، لە ١٧ مانگەوە نەفازی پێ بدرێ، ئێمە ئەکەوینە فەراغی یاساییەوە لە ١٦ مانگ، بۆیە وا باشترە لە ١٦ مانگەوە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی فەرموون.

بەڕێز د.ڤالاً فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەم یاسایە تا ڕۆژی ٢٠١٤/٧/١٦ بەرکارە، واتە لە ڕۆژی ١٦ ی مانگ تەتبیق دەکرێت، ناکەوینە هیچ فەراغێکی یاسایی، لە ڕۆژی ١٦ مانگ کۆتایی دێت و لە ١٧ مانگ یاسایەکە بەرقەرار دەبێ.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

دیارە قسە دەکەن ئەندامانی پەرلەمان، گفتوگۆ دەکەن لەسەر ئەو ماددەیە، خاتو امنە زکری، د.فرست، د.ڕێواز، بەڵێ فەرموو امنە خان.

بەڕێز امنە زکری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەو کو مە تێبینی کری.

بەڕێز د. هەورامان حەمە شریف:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە باسی ئیتیفاقیەمان کرد، ئەگەر بێتە باس و خواسی قسەو باس، قسەو باس زۆرە لەسەر ئەو ماددەیە، ئیتیفاقمان کردووە کە قسەو باس نەکەین لێرە، ئێمە پابەندی ئێوەین.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو شتێکی شکلیە مامۆستا هەورامان.

بەڕێز هەورامان حەمە شریف:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من قسە ناکەم لەسەری، بڕیارمانداوە قسە نەکەین لەسەری، ئێمە پابەندین هەتا ئەو ڕۆژەی کە باسی هەموارەکەی ئەکرێ، قسەکان هەڵدەگرین بۆ ئەو ڕۆژە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، امنە خان فەرموو.

بەڕێز امنە زكری:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

ئەم سەر ناوەرۆكا یاسایی قسێ ناكەین، ئەم ل سەر داڕشتن و ماددێ وێ و چەوانیا ئەحكامێت خیتامی وێت یاسایی موناقەشێ كەین، ئەو كو مە تێبینی كریە تەنها تێبینیەكا من هەی، دەست نیشان كرنا ٧/١٧ بەلاڤ كردنەوەی د ڕۆژنامەی وەقایع كوردستانیدا یا درست نینە، وەقایع كوردستانی ئەڤ یاسایە تۆماتیكیەن دچیت بۆ پەسەندكرنێ، ئەو قانونێ دیاری كریە بۆ ڕۆژنامێ وەقایع كوردستانێ دچیتن ئەو دێ بەلاڤ دكەن، حەوجە ناكاتن ئەو ڕۆژنامێ وەقایعا كوردستانێ ڤێرە دیاری بكەین، ئەم شێین بێژین (ئەم یاسایە كاری پێدەكرێت لە ڕۆژی دەرچوونی بلاوكردنەوەی لە ڕۆژنامەی فەرمی وەقایعی كوردستان).

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

د.فرست فەرموو.

بەڕێز د.فرست صۆفی علی:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

پشتگیری قسەكانی ئامینە خان دەكەم، پێموایە یان بنووسرێ وەقایعی كوردستانی، یان بنووسرێ لە ڕۆژی ٧/١٧، یەعنی كە نووسرا ڕۆژی ٧/١٧ ئیشكال نییە، چونكە پێشتر لەوانەیە لە وەقایعی كوردستان بلاو بكرێتەوە، بەلام ڕۆژی ٧/١٧ ئەكەوێتە بواری جێبەجێ كردن، قسەكەی د.ڤالا تەواوە، ڕۆژی ١٦ مانگ قانونەكە تەواو ئەبێ، ئێمە كێشەمان نییە لێرە، بەلام كێشەمان هەیە مادام ٧/١٧ دیاری كراوە، ئیتر پێویست ناكات ڕۆژی وەقایعی كوردستانیش دیاری بكرێت، یەكیان بەسە، بۆ ئەوەی هیچ كێشەمان بۆ دروست نەبێ، تەنها ڕۆژی بلاوكردنەوەی لە وەقایعی كوردستانی كافیە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

ڕۆژی وەقایع دیاری نەكراوە، د.ڤالا فەرموو.

بەڕێز د.ڤالا فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

بلاوكردنەوەی لە وەقایعی كوردستانیدا دیاری نەكردووە، تەنها دەڵێین لەو ڕۆژە جێبەجێ دەكرێ، لە ڕۆژنامەی فەرمی وەقایعی كوردستانیش بلاودەكرێتەوە، ئیجرائاتێكی شەكیلەو دەبێ یاسا تێیدابێ ئەو خاڵە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

د.ڕێواز فەرموو.

بەڕێز د.ڕێواز فایق حسین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من لەگەڵ ئەو نەسەم کە لەناو ڕاپۆرتەکەی لیژنە هاوبەشەکەدایە، چونکە چۆن ئیحتیمالی ئەوە هەیە، پێش ٧/١٧ بلاّوبکرێتەوە، ئەبێ ئەگەری ئەوەش دابندرێت بکەوێتە دوای ئەو بەروارەوە، لەبەر ئەوە فەراغێك دروست دەبێ، فەراغێکی تەشریعی، من لەگەڵ ئەوەم یان ئەوەتا بڵێ لە ڕۆژی دەرچوونیەوە جێبەجێ دەکرێ، یان ئەوەتا بوترێ ئەوە لە لیژنەی هاوبەش هاتووە، سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو دەقەی کە هاتووە ئەڵێ لە ڕۆژنامەی فەرمی وەقایعی کوردستان بلاّودەکرێتەوە، کاتی جێبەجێ کردنی نەبەستۆتەوە بە ڕۆژنامەی وەقایعی کوردستان، بەڵکو کاتی جێبەجێ کردنی بەستۆتەوە بە ٧/١٧ وە، د.فرست فەرموو، نوقتەی نیزامیە.

بەڕێز د.فرست صۆفی علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەموو یاسایەك دەبێ لە ڕۆژنامەی وەفایعی کوردستان بلاّوبکرێتەوە لە وەقایعی کوردستانی، یەعنی بنووسرێت و نەنووسرێت ئەوە بلاّودەکرێتەوە، کێشەکەی ئێمە لەسەر مودەی تەنفیزەکەیە، لەگەڵ لیژنەی یاسایی موتەفقین ڕۆژی ١٧ مانگ هیچ ئیشکالێکی قانونی تێدانییە، بەلاّم کاتێ کە لە پشتەوەش وەقایعی کوردستانی لەگەڵی دەدات، ئێمە دەڵێین ئەمە پێویست ناکات، نووسینی وەقایعی کوردستانی، چونکە ئەوە قانونەکە تەحدیدی فەترەکەی کراوە، دەکرێ بەیانی کە یاساکە دەرچوو، بەڕێز سەرۆکی هەرێم تەوقیعی کرد، دەکرێ لە وەقایعی کوردستانی بلاّوبکرێتەوە، یەعنی هیچ کێشەمان نییە لەو بارەیەوە ئێمە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

هەتا لیژنەی یاسایی ڕێك دەکەون، ئێمە ئەو نوقتە نیزامیانە وەردەگرین، کاك ڤەمان فەرموو.

بەڕێز ڤەمان فیصل سلیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر موناقەشێ ل سەر ئەسڵێ یاسایێ بدەین، هەر خۆت یاسایا بەرەنگاربینا تیرۆرێدا، ل ماددا ١٨ دا، دبێژیت ئەڤ مادده لە یاسا ڕۆژا بەلاڤ کردنێدا ل ڕۆژناما وەقایعێ کوردستان دهێتە جێبەجێ کردنێ، کەواتە دڤێت ئەو ماددەیا د لیژنێ یاسایی دەست نیشان کری ل ١٧/١٧ دا، ئەو یاسایەی ڕۆژنامەی وەقایعی کوردستاندا بێت بەلاڤ کرنێ، پێچەوانەی ئەسڵێ یاسایێ بیتن.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

کاك فەرهاد فەرموو.

بەڕێز فەرهاد حەمە صالح(فەرهاد سەنگاوی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەوە تەنها سووء تەفاهمێکە، ئەوە دروستی کردووە، ئەوە بەمانای هەروەها دێت، لەبەر ئەوەی هیچ عەیبێکی دیار نییە، هیچ هەڵەیەکی تیا نییە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئێستا بەچی گەیشتن لیژنەی یاسایی.

بەڕێز د.ڤالا فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دیارە لەو مەراحیلانەی کە یاسا پێیدا تێدەپەڕێ، دوو مەرحەلەی رەئیسی هەیە، یەکیان ئیصدار کردنیەتی، دووەمیشیان نەشر کردنیەتی، لێرانە ئەو ماددەیە ئیشارەتی بەهەردووکی داوە، لە ڕۆژی ٢٠١٤/٧/١٧ وە جێبەجێ دەکرێ، لە ڕۆژنامەی، ئەو (و) دەتوانین بڵێین وە هەروەها لە ڕۆژنامەی فەرمی وەقایعی کوردستانیش بلاّودەکرێتەوە، هیچ ڕێگریەکی یاسایی و هینی تێدانییە، بە موراجەعە کردنی درێژ کردنەوەی پرۆژە یاساکەش لەو ڕاپۆرتانەی کە هەیەو لەبەردەستی لیژنەی یاسایی بووە، چەند ساڵە وا درێژ کراوەتەوە، هەم ئیشارەت بە ڕۆژی جێبەجێ کردن دراوە، کە ئیصدارە، هەم ئیشارەتیش بە نەشر کردن دراوە، کە مەرحەلەیەکە لەو مەرحەلانەی قانون پێیدا تێدەپەڕێ و زەرورە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو (و) بۆ ناکەن بە هەروەها، ئەم یاسایە لە ڕۆژی ٢٠١٤/٧/١٧ جێبەجێ دەکرێت، باش، بیخوێنەوە ئەمجارە.

بەڕێز د.ڤالا فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەم یاسایە لە ڕۆژی ٢٠١٤/٧/١٧ وە جێبەجێ دەکرێ، هەروەها لە ڕۆژنامەی فەرمی وەقایعی کوردستاندا بلاّودەکرێتەوە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئیتر کە هەروەهات وت بۆی ناوێ، یەعنی وای لێدێت(ئەم یاسایە لە ڕۆژی ٢٠١٤/٧/١٧ جێبەجێ دەکرێت، هەروەها لە ڕۆژنامەی فەرمی وەقیعی کوردستاندا بلاّودەکرێتەوە) د.شێرکۆ نوقتەی نیزامیە؟.

بەڕێز د.شیرکۆ حەمە امین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وەلاّهی لە ڕاستیا هەر (و) کە گونجاوترە، پەسەند ترە، زمانەوانی تریشە و هیچ پێویستی بە هەروەها نییە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

بەڵێ، باشە، كێی تر؟، د.سراج فەرمووو.

بەڕێز د.سراج احمد حمدامین:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

قسەكانی من د.شیركۆ كردی، بەڵام دكتۆر (و) كە عەتفە بكرێ مابەینی (و) هەروەها، هەروەها یەعنی (و) عەتفە، یەعنی تەسەور ناكەم لە مەعنایەكە بگۆڕدرێت، ئەگەر بیكەیە (و) هەروەها زیاد بكرێت، لە ڕووی زمانەوانییەوە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

مامۆستا ڕابوون فەرموو.

بەڕێز ڕابوون توفیق معروف:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

ئێمە پێشتر یاسایەكمان هەموار كردەوە، یاسایی سەرۆكایەتی هەرێم، تووشی ئەوەبووین بە (و) حەلمان كرد، ئێستا ئەگەر ئێمە پێمان وابێ (و)كە مەعنا نادات، كێشەكە بەو یاسایەش دروست دەكات، لە ڕووی زمانیشەوە (و) كە هیچ كێشەیەكی تیا نییە، بۆیە پێشنیار دەكەم وەكو خۆی بمێنێتەوە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی دوا ڕەئیتان بڵێن، امنە خان، زۆزان خان.

بەڕێز امنە زكری:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

ل لیژنا یاسایی ئەگەر تێبینی بكەن سەر ماددێ ئێكێ، مە ب چ ڕەنگ دەنگدا، كار كرن بە حوكمەكانی یاسایی بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر ژمارە (٣) ساڵی ٢٠٠٦ تا ٢٠١٦/٧/١٦ دەنگ بەوە درا.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

امنە خان ئەوە دەنگی لەسەر درا.

بەڕێز امنە زكری:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

درستە من دەلیەكان دئینم كە بەو شێوازە دروست نییە، ماددێ ئێكێ بەو شێوازە دەنگدان لەسەر كرا، وانییە؟، باشە یەعنی ناجیا داڕشتنا وێ یا قانونی، دەنگدان ل سەر ماددەهەكا دەنگدان و دەرباز بوون، ماددا سێ، ئەم بێژین داڕشتناوێ بلا بڤی ڕەنگی بیتن، ئەم یاسایە كاری پێدەكرێ، لە ڕۆژی دەرچوون و بڵاوكردنەوەی لە ڕۆژنامەی وەقایعی كوردستان، چ كێشە تێدا هەیە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

با لیژنەی یاسایی ڕەئی خۆیان بڵێن، زۆزان خان نوقتەی نیزامی هەبوو.

بەڕێز زۆزان صادق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەز جارەکا دیش من پێشنیار کربوو، کو بەری کو یاسا بهێن دارِشتنێ، یان ئەم موناقەشێ ل سەر بکەین، باشترە لیژنەکا زمانەوانی ژ بئێتە پێك ئینانێ بۆ پێداچوونێ ل سەر وی بابەتی، لەوما ئەز زانم یەعنی کو گەلەك پسپۆرو تایبەتمەندێ زمانەوانییێت ناڤ هۆلێدا هەی، زمانێ کوردی چ جارا ل سەر سیستەم و یاسایی زمانێ عەرەبی ب رێڤە ناچیتن، ئەوە زمانێ کوردیدا هەی، نووکە دبێژن هەروەها، هەروەها لە عەرەبیدا دەبیتە (ایضاً) ل ڤێرێدا (ایضاً) ناهێتن، ژ بەر هندێ ئەز پێشنیار دکەم کو کا چەوا هەر لیژنەیەك شۆلێ خۆ دکەتن، ئەو شولێ تێدا، بێ لیژنا زمانەوانی نەکەویتە کاری، دا تووشی ڤان هەڵەیا نەبیتن، سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، کاك عمر فەرمووو.

بەڕێز عمر عینایەت:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕای من هەڵەیەك هەیە، هەڵەکەش ئەوەیە هیچ یاسایەك ئینکاری پێ ناکرێ، تا بەڕێز سەرۆکی هەرێم پەسەندی نەکات، بەڕەئی من ئەگەر بکرێت ئەم یاسایە لە ڕۆژی پەسەندکردنی لە لایەن سەرۆکی هەرێمەوە کاری پێدەکرێت، لەبەر ئەوەی ئیحتیمال هەیە، ببوورن با قسەکەم تەواو بکەم، ئیحتیمال هەیە لە ٧/١٧ سەرۆکی هەرێم پەسەندی نەکردبێ، تۆ چۆن مسۆگەری ئەکەی کە ئایا ئەو پەسەندی ئەکات.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

با کاك سالاریش قسە بکات پێش ئەوەی کە لیژنەی یاسایی ڕوونکردنەوە بدات.

بەڕێز سالار محمود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێموایە ئەو نەسەی کە لیژنەی یاسایی خوێندیەوە هیچ ئەشکالێکی تیا نییە، (و)ەکە وەکو خۆی بمێنێتەوە، ئەوەی کاك فەرهادیش گوتی ڕوونکردنەوەی (و)ەکە بوو وەکو (و)ی پەیوەندی کە جێگەی هەروەها دەگرێتەوە، ئەو تەئریخە بۆیە دانراوە بۆ ئەوەی بۆشاییە زەمەنیەکە دروست نەبێ، لەڕۆژنامەی فەرمی وەقائیعی کوردستان بڵاودەبێتەوە، بۆیە هیچ پێویستی بە لیژنەی زمانەوانی و موشەرعیش نییە لامان ڕوونە و بۆیە وەکو خۆی بێ ئەو تاریخە و لەڕۆژی بڵاوکردنەوەی لە رۆژنامەی فەرمی.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

کاك عبدالرحمن فەرمووو.

بەڕێز عبدالرحمن فارس (ابو كاروان):

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

پێموایە ئەمە دەتوانین بەو شێوەیە موعالەجەی بكەین، ئەم یاسایە كاری پێ دەكرێ لەڕۆژی دەرچوونیەوەو لە ڕۆژنامەی فەرمی وەقائیعی كوردستان بڵاودەكرێتەوە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆكی پەرلەمان):

كاك تحسین فەرموو.

بەڕێز تحسین اسماعیل احمد:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

هەر یاسایەك لە پەرلەمان دەردەچێ ئیشارەتی پێ دەدرێ كە لە وەقایعی كوردستان بڵاودەكرێتەوە، ئەم داڕشتنەی لیژنەی یاسایی دایڕشتووە هیچ گرفتێكی نییە و (و) ەكە لەجێی خۆیەتی.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆكی پەرلەمان):

لیژنەی یاسایی ڕوونكردنەوەی خۆتان بدەن، دوایی دەیخەینە دەنگدانەوە، د.ڤاڵا فەرموو.

بەڕێز د.ڤاڵا فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

لەبەرئەوەی ئەو یاسایە یاسای مودەیە، هەموو یاسایەكی مودە دەبێ تەئریخەكەی دیاری بكرێ لە چ ڕۆژێك دا تەنفیز دەكرێ بۆ ئەوەی فەراغ لە بەینی كۆتایی هاتن بە مودەی یەكەم و دەست پێ كردنەوەی مودەی دووەم نەبێت، ئەوە خاڵێكیان، خاڵی یەكەم ئەوە جێی ئیسدار دەگرێتەوە كە لەو ڕۆژەوە جێ بەجێ دەكرێ، خاڵی دووەمیشیان وەكو گوتم مەوزوعی نەشر لە هەموو یاسایەك دا ئیشارەتی پێ دەكرێ كە نەشر دەكرێ لە ڕۆژنامەی وەقائیعی كوردستان، بۆیە ئێمە پێمان باشە تەنها (وە)ی بۆ زیاد بكرێ و بەو شێوەیەی خوارەوە بێ(ئەم یاسایە لە ڕۆژی ٢٠١٤/٧/١٧ ەوە جێ بەجێ دەكرێ و وە لە ڕۆژنامەی فەرمی وەقایعی كوردستان دا بڵاودەكرێتەوە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆكی پەرلەمان):

هەر وەكو خۆیەتی، دەیخەینە دەنگەوە، كێ لەگەڵیەتی؟ كێ لەگەڵ ئەو دەقەی ڕاپۆرتەكەیە، تازە خرایە دەنگدانەوە، تەواو دەست بەرز بكەوە ئەگەر حەز دەكەی لەگەڵی بی، ٧٥ ئەندام لەگەڵیەتی، دەستتان خۆش، كێ لەگەڵی نییە؟ ٢ كەس لەگەڵی نییە، كەواتە پەسەند كرا، هۆكارەكانی دەرچوون، فەرموو.

بەڕێز د.ڤاڵا فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

هۆكارەكانی دەرچوواندن

لەبەر چەند هۆکارێك کە بەردەوامبوونی سەپاندنی حوکمەکانی یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر بە پێویست ڕادەگرێ، هەروەها بۆ پاراستنی سەر و ماڵ و موڵکی هاووڵاتیانی هەرێم و ئاسوودەیی و سەقامگیریان ئەم یاسایە دانرا.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

عەرەبیەکەی؟ د.بەهار خان فەرموو.

بەڕێز د.بەهار محمود فتاح:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

الاسباب الموجبة

لبقاء الاسباب التى تجعل من استمرار تطبيق احكام قانون مكافحة الارهاب موجبا لحماية حياة مواطنى الاقليم وممتلكاتهم واستقرارهم، فقد شرع هذا القانون.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

د.ڤالا فەرموو.

بەڕێز د.ڤالا فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لیژنەی هاوبەش هیچ تێبینیەکی لەسەر هۆکاری دەرچوواندنی یاسایەکە نییە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

کێ دەیەوێ قسەی لەسەر بکات؟ د.شێرکۆ فەرموو.

بەڕێز د.شیرکۆ حەمە امین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان، وەڵلاهی دەزانم ناکرێ کە شتێك دەنگی لەسەر درا، بەس ئومێد دەکەم جارێکی تر دووبارە نەبێتەوە، بەش بەحاڵی خۆم زۆر هاوڕێی خۆشەویستم و مامۆستای زانکۆش لەسەر ئەو زمانی داڕشتنە زۆر سەرنج و تێبینیان هەیە، بڕوا بکە دەقی یەکەمتان زۆر جوان بوو، زۆر زمانەوانی بوو، یەعنی من بۆ خۆم لە زمانی کوردیدا نەبیستوومە، یەعنی ئەوە کە ئیختیساسی خۆشمە، لەڕاستی دا لەسەر ئەمەش لەبەرچەند هۆکارێك یەعنی ئەمە زۆر تەم و مژاویە و زۆر ناڕوونە، هەر ئەوەش بوو کە من لەسەرەتاوە وتم، یەعنی ئەم یاسایە زۆر گشتگیرە، بە جۆرێك ڕەنگە ئەسڵەن جێگای یاسای عقوباتیشی گرتبێتەوە، جا ئەو چەند هۆکارە ئەوەیەکە هەرچی مولاحەزە هەیە لەسەر ئەمە دروست دەبێ، نازانم ئەگەر ڕوونکردنەوەیەك بدەن سوپاسیان دەکەم.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

شیرین خان نوقتەی نیزامی؟ فەرموو.

بەڕێز شرین حوسنی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێشنیار دەکەم لە لیژنەی یاسایی ئەندامێك هەبێت پسپۆری زمانەوانی بێت تا ئەم گرفتە تەواو ببێ، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

د.شوان فەرموو.

بەڕێز عمر مصطفی (د. شوان قەڵادزەیی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بۆ زیاتر زەمانەتی ئەو ئیتفاقیەی کە فراکسیۆنانە ئیمزایان کردووە یان نا؟ لەبڕگەیەك یان لە شوێنێك دا جێی ئەوە بکرێتەوە کە لە ٧/١٦ دوە تا ٢٠١٥/٢/١٦ ئەم یاسایە هەموار دەکرێتەوە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

ئەوە ناتوانرێ، چونکە نە یاسای هەموار حازرە لە ڕاپۆرتی لیژنەکان نەهاتووەو نە لە پرۆژە یاسایەکە هاتووە، کاك سۆران فەرموو.

بەڕێز سۆران عمر سعید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەو خاڵەی کە کاك د.شێرکۆ وتی کە ئاماژە بە ئەوە دەکات و دەڵێ لەبەر چەند هۆکارێك بە بێ دیاری کردنی هۆکارەکان ناکرێ تۆ هۆکارەکە بە مەتاتی بنووسی، پێم باشە ئەو هۆکارە لابرێ.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

لیژنەی یاسایی؟ د.ڤالا فەرموو.

بەڕێز د.ڤالا فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە وەکو لیژنەی یاسایی ئەم ڕەئیەمان هەیە ئەگەر ڕای تریش هەبوو لەلایەن بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمانەوە بە نەزەری ئیعتبار وەری دەگرین، لەبەر بەردەوامی هۆکارەکانی مەترسی تیرۆر ..... حوکمەکانی یاسای بەرەنگار بوونەوەی تیرۆر بە پێویست ڕادەگیرێ، هەروەها بۆ پاراستنی سەر و ماڵ و موڵکی هاووڵاتیانی هەرێم و ئاسوودەیی وسەقامگیریان ئەم یاسایە دانرا، واتە دەستەواژەی بەردەوامی هۆکارەکانی مەترسی تیرۆری بۆ زیاد دەکرێ.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

مامۆستا مولود فەرموو.

بەڕێز مولود مراد محی الدین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

مـن پێموایـە ئەسـڵی قانونەکـە خـۆی ئەسـبابی موجبـەی لەگەڵـە، ئـەم ئەسـبابی موجبـە کورتـە بـۆ درێژکردنەوەی ئەگەر بەدوای ئینشای ئیملا بڕۆین دەبێ سەر لەبەری بگۆڕی، من پێموایە هەر پێویست بە قسە کردن لەسەری ناکات، شتێکی شەکلییە ئەسبابی موجبە، بەڵام لە ئەسڵی یاسایەکە خۆی ئەسبابی موجبەی خۆی هەیە، ڕەنگە جوان داڕێژرابێ، ڕەنگە ئەو برایانـەش پێیـان بـێ بیخوێننـەوە، کێشەکە درێژ نەکەینەوە لە ئینشا و ئیملاکەی.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

کاك عمر فەرموو.

بەڕێز عمر عینایەت حەمە:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تەنها بنووسرێ بەمەبەستی سەپاندنی حوکمی یاسا و بەڕەنگاربوونەوەی تیرۆر و پاراستنی سەرو ماڵی هاووڵاتیانی هەرێم و ئاسوودەیی و سەقامگیریان ئەم یاسایە دەرکرا.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

ئەوە پێشنیارێکی ترە لیژنەی یاسایی؟ د.عبداللە فەرموو.

بەڕێز عبداللە جاسم رجب:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

یەعنی وەلەو ئیحتماله زمانی من، لبەر بلاڤ بوونا کارێن تیرۆرستی ل سەرانسەرێ جیهانێ و ئەو تەواو بکەین.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

کاك تحسین فەرموو.

بەڕێز تحسین اسماعیل احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێم باشە وای لێ بکرێ، لە پێناو سەپاندنی حوکمەکانی یاسای بەڕەنگاربوونەوەی تیرۆر و پاراستنی سەروماڵ و موڵکی هاووڵاتیانی هەرێم و ئیتر ...... هتد، بروات.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

کاك سالار فەرموو.

بەڕێز سالار محمود مولود:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

لەڕاستی دا بۆ ئەم درێژكردنەوەیە پێویستمان بە هۆكارێكی موجبی تازەیە، ئەوەی كە لەئەسڵی یاسایەكەدا هەیە، بۆ كۆی حوكم و ماددەكانی یاسایەكەیە، ئێستاكە ئێمە دەبێ موبەڕیری قانونیمان هەبێ بۆ درێژكردنی ئەو ماوەیە، من لەگەڵ ئەو داڕشتنەوەم كە لیژنەی یاسایی ئامادەیان كردووە، بەلاّم ئەمە حوكمێكی تری تیایە لەبەر دروست نەبوونی بۆشایی یاسایی دەبێ ئیزافە بكرێ، هەروەها نەك یەعنی مەسەلەی مەترسی تیرۆر، بەڵكو ڕووبەڕووبوونەوە یان بەرەنگاربوونەوەی تیرۆریشی تیا ئیزافە بكرێ، یەكێك لەو دەستەواژانە یان ڕووبەڕووبوونەوە یان بەرەنگاربوونەوە، یەعنی ئێمە بەردەوامی مەترسیەكانی تیرۆر ڕاستە، بەلاّم ئەحكامەكانی ئەم قانونە بۆ ڕووبەڕووبوونەوە و بەرەنگاریشە، چونكە ئەگەرئەوە نەبێ هەست دەكەم نوقسان دەردەچێ و سوپاستان دەكەم.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆكی پەرلەمان):

كاك ئومێد فەرموو.

بەڕێز ئومێد عبدالرحمن خۆشناو:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

باسی هەڵەی زمانەوانی پێشتر دەكرا كە نەبوو، بەلاّم لەوەدا هەیە و ناكرێت، هەروەهایەكەشی بۆ زیاد بووە كە پێویست ناكات، واباشە دەقەكەی بەو شكلە بێت (بۆ پاراستنی سەروماڵ و موڵكی هاوولاّتیانی هەرێم و ئاسوودەیی و سەقامگیریان و مەترسی تیرۆر ئەم یاسایە دانرا) گەڕانەوەش بۆ ڕابردوو فیعلەن سەپاندنی حوكمەكانی یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆری بۆ دابندرێ، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆكی پەرلەمان):

پێم وابێ لیژنەی یاسایی ڕەئی خۆیان بدەن بۆ ئەوەی بیخەینە دەنگدانەوە، د.ڤالاّ فەرموو.

بەڕێز د.ڤالاّ فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

دوای موشاوەرە كردن بەوشێوەیە هۆیەكانی دەرچوواندنمان داڕشتەوە (بۆ پاراستنی سەرو ماڵ و موڵكی هاوولاّتیانی هەرێم و ئاسوودەیی و سەقامگیریان، بەهۆی بەردەوامی مەترسییەكانی تیرۆر و بەرەنگاربوونەوەی ئەم یاسایە دەرچووێنرا).

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆكی پەرلەمان):

واو ناكەوێتە دوای فاریزە لە كوردی دا، و دەبێ بكەوێتە پێش فاریزەوە، دەیخەینە دەنگدانەوە، با ئەو نوقتە نیزامیانەش وەربگرین، كاك تحسین فەرموو.

بەڕێز تحسين اسماعيل احمد:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

لەگەڵ داوای لێ بوردن ئەم جوملەیە زۆر موختەسەر و موفیدە، (لەپێناو سەپاندنی حوكمەكانی یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر و پاراستنی سەر و ماڵ و موڵكی هاووڵاتیانی هەرێم و ئاسوودەیی و سەقامگیرییان ئەم یاسایە دەرچووێنرا).

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆكی پەرلەمان):

با ئەوەی لیژنەی یاسایی بخەینە دەنگەوە، كێ لەگەڵ ئەو پێشنیارەی لیژنەی یاساییە بۆ هۆكارەكانی دەرچوون؟ ٦٢ كەس لەگەڵە، كێ لەگەڵ نیە؟ ١ كەس لەگەڵ نیە، كەواتە پەسەند كرا، زۆر سوپاس ئەو یاسایە پەسەند كرا، نایخەینە دەنگەوە چونكە بە پێی پەیڕەو پێویست ناكات بخرێتە دەنگدانەوە، یاسای درێژكردنەوەی ماوەی یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر پەسەند كرا ئێستا پشوویەك وەردەگرین، كاتژمێر ٥ هەموومان لەهۆڵ دەبین بۆ تەواوكردنی بەرنامەی كار.